Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (fjärde avdelningen)

den 29 april 2015 *

”Konkurrens — Marknaden för metakrylater — Böter — Moderbolagens och dotterbolagets solidariska ansvar för dotterbolagets överträdelse — Omedelbar betalning av hela bötesbeloppet av dotterbolaget — Nedsättning av dotterbolagets böter till följd av en dom från tribunalen — Kommissionens skrivelser med krav på betalning från moderbolagen av det belopp som kommissionen återbetalat till dotterbolaget, jämte dröjsmålsränta — Talan om ogiltigförklaring — Rättsakt mot vilken talan kan väckas — Upptagande till sakprövning — Dröjsmålsränta”

I mål T-470/11,

Total SA, Courbevoie (Frankrike),

Elf Aquitaine SA, Courbevoie,

inledningsvis företrädda av advokaterna A. Noël-Baron och É. Morgan de Rivery, därefter av advokaterna Morgan de Rivery och E. Lagathu,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av B. Mongin och V. Bottka, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om i första hand ogiltigförklaring av kommissionens skrivelser BUDG/DGA/C4/BM/s746396 av den 24 juni 2011 och BUDG/DGA/C4/BM/s812886 av den 8 juli 2011, i andra hand nedsättning av de krävda beloppen och i tredje hand ogiltigförklaring av den dröjsmålsränta på 31 312 114,58 euro som Elf Aquitaine ålagts att betala, varav Total har hållits solidariskt ansvarigt för ett belopp på 19 191 296,03 euro,

meddelar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen),

sammansatt av ordföranden M. Prek samt domarna I. Labucka (referent) och V. Kreuschitz,

justitiesekreterare: handläggaren S. Bukšek Tomac,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 oktober 2014,

följande

* Rättegångsspråk: franska.

Dom

Föremål för talan

1 Talan avser ett yrkande om ogiltigförklaring av kommissionens skrivelser BUDG/DGA/C4/BM/s746396 av den 24 juni 2011 (nedan kallad skrivelsen av den 24 juni 2011) och BUDG/DGA/C4/BM/s812886 av den 8 juli 2011 (nedan kallad skrivelsen av den 8 juli 2011) (nedan gemensamt kallade de angripna skrivelserna).

Bakgrund till tvisten

2 Genom beslut K(2006) 2098 slutlig av den 31 maj 2006 om ett förfarande enligt artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/F/38.645 – Metakrylater) (nedan kallat beslutet i ärendet metakrylater) ålade Europeiska gemenskapernas kommission Arkema SA och dess dotterbolag Altuglas International SA och Altumax Europe SAS (nedan gemensamt kallade Arkema) att solidariskt betala böter på 219 131 250 euro för att ha deltagit i en kartell (nedan kallade de ursprungliga böterna).

3 Sökandena Total SA och Elf Aquitaine SA, vilka var moderbolag till Arkema under den överträdelseperiod som fastslogs i beslutet i ärendet metakrylater, hölls solidariskt ansvariga för att betala de ursprungliga böterna till ett belopp på 181 350 000 euro respektive 140 400 000 euro.

4 Den 7 september 2006 betalade Arkema de ursprungliga böterna i sin helhet. Arkema väckte i detta sammanhang, precis som sökandena gjorde parallellt och självständigt, talan mot beslutet i ärendet metakrylater (nedan kallat domstolsförfarandet avseende metakrylater).

Domstolsförfarandet avseende metakrylater vid tribunalen

5 Sökandena och Arkema väckte den 4 respektive den 10 augusti 2006 talan om ogiltigförklaring av beslutet i ärendet metakrylater.

6 I mål T-206/06 yrkade sökandena i första hand att beslutet i ärendet metakrylater skulle ogiltigförklaras.

7 I det målet yrkade sökandena i andra hand även att de ursprungliga böter som Arkema och sökandena solidariskt hade ålagts att betala skulle sättas ned.

8 Den 24 juli 2008 skickade kommissionen en skrivelse till Arkema och bad bolaget att bekräfta att dess betalning av den 7 september 2006 hade gjorts ”på samtliga gäldenärers vägnar, vilka är gemensamt och solidariskt ansvariga”. Samtidigt angav kommissionen dels att ”om en sådan bekräftelse inte lämna[de]s och för det fall beslutet [i ärendet metakrylater skulle] ogiltigförklaras såvitt avser det företag på vars vägnar betalningen skett”, skulle kommissionen ”återbetala ett belopp på 219 131 250 euro jämte ränta”, dels att ”om hela eller delar av bötesbeloppet fastställ[de]s av domstolen gentemot någon av de solidariskt ansvariga gäldenärerna”, skulle kommissionen ”kräva denna gäldenär på hela det återstående beloppet jämte dröjsmålsränta på 6,09 procent”.

9 Genom skrivelse av den 25 september 2008 informerade Arkema kommissionen om att det hade betalat beloppet på 219 131 250 euro ”i sin egenskap av solidariskt ansvarig medgäldenär och att kommissionen, sedan denna betalning, ha[de] fått sina anspråk gentemot både Arkema och samtliga solidariskt ansvariga medgäldenärer tillgodosedda fullt ut”. I det avseendet uppgav Arkema att det ”tyvärr inte kan tillåta att kommissionen behåller något som helst belopp för det fall dess talan vid gemenskapsdomstolen [skulle] vinn[a] framgång”.

10 Den 24 november 2008 skickade kommissionen en skrivelse till sökandena för att bland annat informera dem om Arkemas skrivelse av den 25 september 2008 och om den omständigheten att Arkema hade vägrat att fylla i det tillkännagivande om gemensam betalning som kommissionen hade lagt fram.

11 Sökandenas talan ogillades genom dom av den 7 juni 2011, Total och Elf Aquitaine/kommissionen (T-206/06, EU:T:2011:250) (nedan kallad domen Total och Elf Aquitaine).

12 Den talan som Arkema separat hade väckt mot beslutet i ärendet metakrylater bifölls däremot delvis genom dom av den 7 juni 2011, Arkema France m.fl./kommissionen (T-217/06, REU, EU:T:2011:251) (nedan kallad domen Arkema). Det delvisa bifallet bestod i att de böter som Arkema hade ålagts sattes ned till 113 343 750 euro.

13 I domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), fann tribunalen, vid utövandet av sin obegränsade behörighet, att den höjning av böterna som i beslutet i ärendet metakrylater hade tillämpats på Arkema i avskräckande syfte skulle sättas ned, för att beakta att Arkema vid den tidpunkt då bolaget hade ålagts böterna inte längre kontrollerades av sökandena (dom Arkema, punkt 12 ovan, EU:T:2011:251, punkterna 338 och 339).

14 Domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), överklagades inte och har därför vunnit laga kraft.

15 Kommissionen återbetalade, med den 5 juli 2001 som valuteringsdag, ett belopp på 119 247 033,72 euro (105 787 500 euro i kapitalbelopp jämte 13 459 533,72 euro i ränta) till Arkema.

De angripna skrivelserna

Skrivelsen av den 24 juni 2011

16 I skrivelsen av den 24 juni 2011 meddelade kommissionen sökandena att den, ”för att följa domen [Arkema,] sk[ulle] återbetala ett belopp till Arkema motsvarande den nedsättning av böterna som beslutats av tribunalen”.

17 I samma skrivelse av den 24 juni 2011 bad kommissionen även sökandena att, ”parallellt, och för det fall ett överklagande av domen [Total och Elf Aquitaine] inges till domstolen, betala det återstående beloppet jämte dröjsmålsränta på 6,09 procent från och med den 8 september 2006”, det vill säga 68 006 250 euro. Total hölls ”gemensamt och solidariskt” ansvarigt för att betala 27 056 250 euro av detta belopp, jämte dröjsmålsränta, det vill säga ett belopp på totalt 88 135 466,52 euro.

18 I skrivelse av den 29 juni 2011 riktad till kommissionen hävdade sökandena i huvudsak att kommissionen, sedan den 7 september 2006, hade fått ”alla sina anspråk tillgodosedda” och de ställde flera frågor till kommissionen för att få klargöranden beträffande flera punkter i skrivelsen av den 24 juni 2011.

Skrivelsen av den 8 juli 2011

19 I skrivelsen av den 8 juli 2011 svarade kommissionen bland annat att den, ”i motsats till [sökandenas] uppfattning, inte alls [skulle] avstå från att kräva in utestående belopp om [sökandena] avstod från att överklaga till domstolen”. Kommissionen angav vidare att ”[sökandenas] ansvar inte upphör[de] genom att göra avdrag för de belopp som angavs i domen [Arkema] och som betalades av Arkema”.

20 I samma skrivelse av den 8 juli 2011 medgav kommissionen att den hade tagit fel på det belopp som den avsåg att kräva och angav att det belopp som Elf Aquitaine skulle betala, för att följa beslutet i ärendet metakrylater liksom domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), och domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), uppgick till 137 099 614,58 euro, inklusive dröjsmålsränta på 31 312 114,58 euro (nedan kallad dröjsmålsräntan), varav Total hölls solidariskt ansvarigt för att betala ett belopp på 84 028 796,03 euro.

21 I skrivelsen av den 8 juli 2011 angav kommissionen även att om sökandena skulle överklaga domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), kunde de välja att lämna en bankgaranti istället för att betala böterna.

22 Den 18 juli 2011 betalade sökandena det belopp som krävdes i skrivelsen av den 8 juli 2011, det vill säga 137 099 614,58 euro, till kommissionen.

Domstolsförfarandet avseende metakrylater vid domstolen efter överklagande

23 Den 10 augusti 2011 överklagade sökandena domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250).

24 I överklagandet yrkade sökandena att domstolen skulle

— ”i första hand, ogiltigförklara domen [Total och Elf Aquitaine], bifalla de yrkanden som de framställde i första instans vid tribunalen, och följaktligen ogiltigförklara [beslutet i ärendet metakrylater],

— i andra hand, ändra de böter som Elf Aquitaine och Total gemensamt och solidariskt ålagts … och sätta ned det gemensamt och solidariskt ålagda bötesbeloppet till 75 562 500 euro för Elf Aquitaine och till 58 500 000 euro för Total,

— i tredje hand, ändra de böter som Elf Aquitaine och Total gemensamt och solidariskt ålagts … i den mån som domstolen finner lämplig,

— i fjärde hand, befria Elf Aquitaine och Total från skyldigheten att betala den dröjsmålsränta som har löpt från beslutet [i ärendet metakrylater] fram till dess att domen [Arkema] avkunnades,

…”

25 Överklagandet ogillades genom beslut av den 7 februari 2012, Total och Elf Aquitaine/kommissionen (C-421/11 P, EU:C:2012:60) (nedan kallat domstolens beslut). Domstolen ogillade härvid sökandenas samtliga yrkanden.

26 Beträffande andrahandsyrkandet om delvis ogiltigförklaring av domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), fastslog domstolen följande:

”78 Det är uppenbart att [sökandenas] argumentation inte kan godtas, eftersom den inte kan vederlägga tribunalens slutsats …, enligt vilken den omständigheten att Arkema lämnade [sökandenas] koncern efter den aktuella överträdelseperioden, men före antagandet av beslutet [i ärendet metakrylater], inte kan påverka tillämpningen av multiplikatorn vad beträffar de andra bolagen i denna koncern, till vilka bland annat [sökandena] hör. Tribunalen kom fram till denna slutsats på grund av att avyttringen av Arkema, vars omsättning uppgick till omkring 5,7 miljarder euro år 2005, inte kunde medföra en betydande minskning av omsättningen i

[sökandenas] koncern, vilken beaktades av kommissionen för att fastställa multiplikatorn till 3, det vill säga omkring 143 miljarder euro för samma år, vilket kan göra denna multiplikator omotiverad i [sökandenas] fall.

…

81 … [Domstolen] konstaterar att [sökandenas] påståenden om att 'böternas odelbara karaktär' åsidosattes och att det är nödvändigt att utvidga den lösning som tribunalen tillämpade i [domen Arkema] till att omfatta dem, bygger på en felaktig uppfattning hos [sökandena], både vad gäller de materiella och de processuella bestämmelserna.

82 Eftersom syftet med att tillämpa en multiplikator i avskräckande syfte just är att förvissa sig om att sanktionen inte blir försumbar, med hänsyn till det aktuella företagets storlek och finansiella förmåga, är det självklart att detta syfte, efter avyttringen av Arkema, fortfarande gäll[de] både [sökandena] och Arkema. Eftersom sistnämnda bolag var av betydligt mindre storlek än [sökandena] och det, vid tidpunkten för antagandet av beslutet [i ärendet metakrylater], inte längre ingick i [sökandenas] koncern, kunde storleken på denna koncern inte beaktas för att fastställa den multiplikator som skulle tillämpas i avskräckande syfte vid beräkningen av de böter som Arkema skulle åläggas. Denna objektiva skillnad mellan Arkema och [sökandena] motiverade i vilket fall som helst att en annan multiplikator tillämpades på [sökandena].

83 Vidare finns det i förevarande fall inte något skäl som kan motivera att räckvidden av den rättskraft som tillkommer domen [Arkema] utvidgas till att omfatta [sökandena]. Den multiplikator som är tillämplig på [sökandena] respektive på Arkema skiljer sig nämligen åt. Enbart den omständigheten att dessa bolag var tvungna att betala böter som de är [solidariskt] ansvariga för kan inte utgöra en omständighet som motiverar en utvidgning av rättskraften. I det avseendet räcker det att påpeka, såsom kommissionen förklarade i skrivelsen av den 8 juli 2011 …, att nedsättningen av de böter som Arkema ålagts, enligt [domen Arkema], har lämnat det bötesbelopp som [sökandena] ålagts oförändrat …"

27 Beträffande tredjehandsyrkandet om nedsättning av böterna, fastslog domstolen följande:

"86 … [T]ribunalen har redan prövat ett yrkande om nedsättning av de böter som [sökandena] ålagts och den slog fast, efter att ha prövat deras argument och utövat sin obegränsade behörighet, att dessa argument inte motiverade en sådan nedsättning.

87 Det ankommer inte på domstolen, när den avgör ett mål om överklagande, att av billighetsskäl ändra den bedömning som tribunalen med stöd av sin fulla prövningsrätt har gjort av det bötesbelopp som företag har ålagts på grund av att de har överträtt unionsrätten …"

28 Beträffande fjärdehandsyrkandet om befrielse från skyldigheten att betala dröjsmålsränta, fastslog domstolen följande:

"89 Det är uppenbart att detta yrkande ska avvisas, eftersom det inte avser domen [Total och Elf Aquitaine], utan … skrivelse[n] från kommissionen [av den 8 juli 2011] avseende vilken [sökandena] dessutom har väckt talan vid tribunalen, vilken har registrerats vid tribunalens kansli under målnummer T-470/11."

Förfarandet och parternas yrkanden

29 Sökandena väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 1 september 2011.

30 Kommissionen framställde, genom handling som inkom till tribunalens kansli den 17 november 2011, en invändning om rättegångshinder med hänvisning till artikel 114 i tribunalens rättegångsregler.

31 Sökandena inkom med yttrande avseende denna invändning den 3 januari 2012.

32 Den 30 mars 2012 anmodades parterna, som en åtgärd för processledning, att inkomma med yttranden i frågan vilken betydelse domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), kan få i förevarande mål i allmänhet, och i synnerhet vad beträffar möjligheten att kräva betalning av det återstående beloppet av de ursprungliga böterna från sökandena, vad beträffar dels kapitalbeloppet, dels dröjsmålsräntan.

33 Parterna inkom med yttranden i det avseendet inom de föreskrivna fristerna.

34 Genom beslut av den 21 juni 2012 beslutades det att låta beslutet i anledning av invändningen om rättegångshinder anstå till den slutliga domen.

35 Genom handling som var daterad den 19 september 2012 och riktad till tribunalens kansli, ingav kommissionen sitt svaromål.

36 Tribunalens kansli delgav sökandena kommissionens svaromål genom skrivelse av den 28 september 2012 och meddelade parterna att tribunalen, med hänsyn till utredningen i målet, ansåg att ytterligare skriftliga inlagor inte var nödvändiga före inledandet av det muntliga förfarandet, om inte parterna inkom med en motiverad begäran härom.

37 Genom handling som var daterad den 4 oktober 2012 och riktad till tribunalens kansli, ingav sökandena en begäran till tribunalen, enligt artikel 47.1 i rättegångsreglerna, om att få inge en replik.

38 Begäran bifölls genom beslut av den 12 oktober 2012.

39 Sökandena ingav repliken den 23 november 2012.

40 Kommissionen ingav dupliken den 20 december 2012.

41 Genom beslut meddelat av ordföranden på tribunalens tredje avdelning den 19 juni 2013 beslutades det, enligt artikel 77 d i rättegångsreglerna, sedan parterna hörts, att förfarandet skulle förklaras vilande till dess domstolen slutligt avgjort mål C-231/11 P.

42 I samband med att sammansättningen av tribunalens avdelningar ändrades, förordnades referenten att tjänstgöra på fjärde avdelningen, och målet tilldelades följaktligen denna avdelning.

43 Den 10 april 2014 avkunnade domstolen domen kommission/Siemens Österreich m.fl. och Siemens Transmission & Distribution m.fl./kommissionen (C-231/11 P–C-233/11 P, REU, EU:C:2014:256) (nedan kallad domen Siemens).

44 Samma dag avkunnade domstolen domen Areva m.fl./kommissionen (C-247/11 P och C-253/11 P, REU, EU:C:2014:257) (nedan kallad domen Areva).

45 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen att inleda det muntliga förfarandet och anmodade, såsom en åtgärd för processledning, parterna att ange hur förevarande mål, enligt deras mening, eventuellt påverkas av domen Siemens, punkt 43 ovan (EU:C:2014:256), och domen Areva, punkt 44 ovan (EU:C:2014:257).

46 Parterna ingav inom de föreskrivna fristerna yttranden avseende hur domen Siemens, punkt 43 ovan (EU:C:2014:256), och domen Areva, punkt 44 ovan (EU:C:2014:257), påverkar förevarande mål.

47 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 3 oktober 2014.

48 Sökandena har yrkat att tribunalen ska

— fastslå att deras talan kan tas upp till sakprövning,

— i sak och i första hand, ogiltigförklara de angripna skrivelserna,

— i sak och i andra hand, sätta ned det belopp som kommissionen krävde i skrivelsen av den 8 juli 2011 eller åtminstone ogiltigförklara den dröjsmålsränta på 31 312 114,58 euro som Elf Aquitaine har krävts på, varav Total har hållits solidariskt ansvarigt för att betala ett belopp på 19 191 296,03 euro, och

— i vilket fall som helst förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

49 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— i första hand avvisa talan,

— i andra hand ogilla talan, och

— i vilket fall som helst förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

50 Sökandena har genom sin talan i första hand yrkat att de angripna skrivelserna ska ogiltigförklaras, i andra hand att de belopp som krävs däri ska sättas ned och i tredje hand att den dröjsmålsränta som krävs däri ska ogiltigförklaras.

51 Kommissionen har invänt att talan inte kan tas upp till sakprövning.

Upptagande till sakprövning

Parternas argument

– Kommissionens argument

52 Kommissionen har hävdat att talan inte kan tas upp till sakprövning, dels på grund av att talan avser rättsakter mot vilka talan inte kan väckas, dels på grund av att talan väcktes medan sökandenas överklagande av domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), var anhängigt vid domstolen. Talan är under alla omständigheter utan verkan.

53 För det första har kommissionen gjort gällande att de angripna akterna saknar bindande rättsverkningar som kan påverka sökandena genom att klart förändra deras intressen, vilket medför att de inte utgör beslut som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring med stöd av artikel 263 FEUF.

54 Den betalningsskyldighet som åligger sökandena följer enbart av beslutet i ärendet metakrylater, såsom detta tolkades av tribunalen i domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), och domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), kan därför inte ha någon betydelse för det belopp som ska betalas av sökandena.

55 De angripna skrivelserna utgör enbart betalningspåminnelser avseende ett belopp som ska betalas enligt beslutet i ärendet metakrylater och de har inte några andra rättsverkningar än de som följer av nämnda beslut. Dessa skrivelser utgör endast genomförandeåtgärder och i dessa fastslås kommissionens ståndpunkt inte slutgiltigt, vilket gör att de inte påverkar sökandenas intressen. Skrivelserna går inte att skilja från beslutet i ärendet metakrylater, vars genomförande förbereds genom skrivelserna.

56 Utöver de angripna skrivelsernas art, visar innehållet i skrivelserna att de inte har några bindande rättsverkningar. Skrivelsen av den 24 juni 2011 var med nödvändighet provisorisk, medan det i skrivelsen av den 8 juli 2011 föreslogs att sökandena skulle lämna en bankgaranti då ett överklagande kunde komma att aktualiseras, vilket enligt kommissionen utgjorde hinder för åtgärder för tvångsverkställighet.

57 För det andra har kommissionen gjort gällande att sökandena har ifrågasatt det belopp som skulle betalas till följd av beslutet i ärendet metakrylater, såsom detta beslut tolkades av tribunalen i domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250). Enligt kommissionen ankom det därför på sökandena att överklaga domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), vilket de också gjorde. Kommissionen har dock påpekat att sökandena, i sitt överklagande, hävdade att de inte kunde ”vara skyldiga att betala något återstående belopp med hänsyn till att det är nödvändigt att utvidga rättskraften av domen Arkema till att omfatta sökandena”.

58 Kommissionen anser således att om tribunalen skulle finna att sökandena, genom sin talan i förevarande mål, vänder sig mot beslutet i ärendet metakrylater eller domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), ska det konstateras att talan ska avvisas på grund av litispendens.

59 För det tredje anser kommissionen att talan i vilket fall som helst är utan verkan, eftersom den, genom att den riktas mot de angripna skrivelserna, avser rättsakter mot vilka talan kan väckas separat, nämligen beslutet i ärendet metakrylater och domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), vars verkningar inte skulle påverkas av en eventuell ogiltigförklaring av de angripna skrivelserna. Sökandena har inte heller något intresse av att få skrivelserna ogiltigförklarade, och de strävar i själva verket endast efter en ändring av bötesbeloppet.

60 För det fjärde hävdade kommissionen, i sitt svar på tribunalens fråga om hur domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), eventuellt påverkar förevarande mål, att förevarande talan syftar till att ifrågasätta det bötesbelopp som fastställdes i beslutet i ärendet metakrylater, trots att detta belopp inte längre kan ifrågasättas, eftersom de rättsmedel som fanns att tillgå mot detta beslut har uttömts till följd av domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60). Sökandena har därför inte något berättigat intresse av att få talan rörande de angripna skrivelserna prövad, vilka skrivelser endast utgör åtgärder för att genomföra ett beslut som numera har vunnit laga kraft.

61 Vad beträffar frågan huruvida talan kan tas upp till sakprövning i den del som avser räntan, anser kommissionen att det i punkt 89 i domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), vilken har återgetts ovan i punkt 28, inte har ifrågasatts att dess invändning är välgrundad, eftersom denna del av yrkandet inte går att särskilja från huvudyrkandet.

62 Under alla omständigheter anfördes anmärkningen om oskälig dröjsmålsränta först i samband med yttrandena avseende invändningen om rättegångshinder, och inte i ansökan, vilket gör att anmärkningen inte kan tas upp till sakprövning.

– Sökandenas argument

63 Sökandena har i sina yttranden avseende kommissionens invändning om rättegångshinder hävdat att de angripna skrivelserna utgör ”tillägg” till beslutet i ärendet metakrylater, såsom detta tolkades i domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), och i domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), och att de under alla omständigheter har ålagts ”oskälig” ränta genom skrivelserna.

64 För det första går de angripna skrivelserna längre än beslutet i ärendet metakrylater genom att ålägga sökandena egna böter, medan sökandena i nämnda beslut endast hölls solidariskt ansvariga för Arkemas överträdelse och sistnämnda bolag betalade hela beloppet den 7 september 2006, varför kommissionen inte kan kräva någon som helst betalning av sökandena med hänvisning till solidariskt ansvar.

65 Till följd av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), och domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), borde kommissionen inte bara ha återbetalat det överskjutande beloppet till Arkema, utan även ha sett till att sökandenas ansvar, enligt det passiva solidariska ansvaret, inte på någon punkt överskred dotterbolagens ansvar.

66 Genom de angripna skrivelserna förlängde kommissionen sin skriftväxling med Arkema. Syftet härmed synes enligt sökandena vara att komma runt gränserna för ett passivt solidariskt ansvar och höja sökandenas bötesbelopp, såsom det framgår av beslutet i ärendet metakrylater och domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251). Genom att kräva att sökandena skulle betala de återstående böterna till följd av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), undanröjde kommissionen följderna av den domen vad gäller bötesbeloppet, vilket gjorde det möjligt för kommissionen att få ett högre bötesbelopp än det som ålades genom beslutet i ärendet metakrylater, med hänsyn till den krävda räntan.

67 Vad, för det andra, beträffar den dröjsmålsränta som kommissionen krävde, har sökandena gjort gällande att det inte finns någon rättslig grund för detta krav och att sökandena inte har begått något fel, eftersom det inte förekom något dröjsmål vid Arkemas betalning år 2008 och sökandenas betalning år 2011.

68 Sökandena har för det tredje tillbakavisat kommissionens invändning om litispendens, eftersom talan i förevarande mål inte avser domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), utan de angripna skrivelserna, vilka utgör ”tillägg” till beslutet i ärendet metakrylater, och eftersom talan, av samma skäl, vilar på andra grunder.

69 Sökandena har även tillbakavisat kommissionens argument om att talan är utan verkan, genom att stödja sig på den omständigheten att de angripna skrivelserna utgör ”tillägg” till beslutet i ärendet metakrylater, både vad gäller det belopp som krävs som kapitalbelopp, vilket omvandlar solidariska böter till egna böter, och vad gäller dröjsmålsräntan. Vid en tillämpning av de angripna skrivelserna är sökandena och Arkema skyldiga att betala högre böter än de böter som ålades i beslutet i ärendet metakrylater.

70 För det fjärde har sökandena, i sitt svar på tribunalens fråga om vilken betydelse domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), kan få i förevarande mål, hävdat att tribunalen ska pröva huruvida det är lagenligt att ålägga ett annat bötesbelopp mot bakgrund av de angripna skrivelserna, vilka inte på något sätt påverkas av avgörandet i domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60).

71 Vad beträffar frågan huruvida talan kan tas upp till sakprövning i den del som avser dröjsmålsräntan, har sökandena i samma svar uppgett att den krävda räntan är oskälig och bestraffande.

Tribunalens bedömning

72 Kommissionen har i sin invändning ifrågasatt att talan kan tas upp till sakprövning.

73 Enligt fast rättspraxis är det endast åtgärder som har sådana bindande rättsverkningar som kan påverka sökandens intressen, genom att klart förändra dennes rättsliga ställning, som utgör sådana akter som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 FEUF (se, analogt, dom av den 11 november 1981, IBM/kommissionen, 60/81, REG, EU:C:1981:264, punkt 9, och dom av den 6 december 2007, kommissionen/Ferriere Nord, C-516/06 P, REG, EU:C:2007:763, punkt 27).

74 Det följer även av fast rättspraxis att avseende ska fästas vid innehållet i den åtgärd som är föremål för en talan om ogiltigförklaring i syfte att fastställa huruvida åtgärden kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring. Åtgärdens form saknar i princip betydelse i detta avseende (dom IBM/kommissionen, punkt 73 ovan, EU:C:1981:264, punkt 9, dom av den 17 juli 2008, Athinaïki Techniki/kommissionen, C-521/06 P, REG, EU:C:2008:422, punkterna 42 och 43, och dom av den 17 april 2008, Cestas/kommissionen, T-260/04, REG, EU:T:2008:115, punkt 68).

75 Tribunalen ska således i förevarande mål avgöra huruvida kommissionen, genom de angripna skrivelserna, antog en akt som har sådana bindande rättsverkningar som kan påverka sökandenas intressen, genom att klart förändra deras rättsliga ställning enligt artikel 263 FEUF.

76 Kommissionen anser att så inte är fallet, eftersom den angripna akten endast utgör en provisorisk åtgärd för att följa beslutet i ärendet metakrylater till följd av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), medan sökandena riktar sig mot nämnda beslut eller domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), i syfte att få sina böter nedsatta.

77 Sökandena har hävdat motsatsen genom att i huvudsak göra gällande att den angripna rättsakten visar på en ny omständighet som inte följer av beslutet i ärendet metakrylater, nämligen att de är skyldiga att betala en del av de böter som de och Arkema solidariskt hade ålagts, jämte dröjsmålsränta, som uppgår till ett högre belopp än det som ålades i nämnda beslut och det belopp som slutligen bars av Arkema, trots att böterna omedelbart och i sin helhet betalades av Arkema oberoende av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), varigenom bötesbeloppet sattes ned.

78 Tribunalen kan i det avseendet inte godta kommissionens argument att domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), medförde att beslutet i ärendet metakrylater vann laga kraft gentemot sökandena, och att de därför inte längre har något berättigat intresse av att saken prövad i förevarande fall.

79 Sökandena har visserligen, i samband med sitt överklagande som utmynnade i domstolens beslut, uttömt de rättsmedel som fanns att tillgå mot beslutet i ärendet metakrylater.

80 Sökandena har emellertid, inom ramen för sin talan i förevarande mål, inte ifrågasatt lagenligheten av beslutet i ärendet metakrylater, utan lagenligheten av de angripna skrivelserna. Det ska vidare påpekas att domstolen i sitt beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), endast tog ställning till lagenligheten av domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), och inte till lagenligheten av de skrivelser som har angripits i förevarande fall (se, för ett liknande resonemang, domstolens beslut, punkt 25 ovan, EU:C:2012:60, punkterna 88 och 89).

81 Vidare kan tribunalen inte godta kommissionens argument om att de angripna skrivelserna är av provisorisk och förberedande art.

82 Det framgår visserligen av rättspraxis att när det gäller akter eller beslut som utarbetas i olika etapper, i synnerhet efter ett internt förfarande, kan talan i princip väckas endast mot de åtgärder genom vilka en institution slutgiltigt fastställer sin ståndpunkt efter detta förfarande, medan talan inte kan väckas mot

preliminära åtgärder vilkas syfte är att förbereda det slutliga beslutet (dom IBM/kommissionen, punkt 73 ovan, EU:C:1981:264, punkt 10, dom av den 22 juni 2000, Nederländerna/kommissionen, C-147/96, REG, EU:C:2000:335, punkt 26, och dom Athinaïki Techniki/kommissionen, punkt 74 ovan, EU:C:2008:422, punkterna 42 och 43).

83 Tribunalen konstaterar i förevarande fall emellertid att skrivelsen av den 24 juni 2011, i dess lydelse enligt skrivelsen av den 8 juli 2011, innebär att kommissionens ståndpunkt slutgiltigt slås fast, i den meningen att de angripna skrivelserna kunde bli föremål för tvångsverkställighet och vid ett eventuellt dröjsmål med verkställigheten skulle dröjsmålsränta löpa som skulle betalas av sökandena, vilket gör att nämnda skrivelser har bindande rättsverkningar gentemot sökandena.

84 Det framgår vidare att de angripna skrivelserna inte åtföljdes av någon annan rättsakt från kommissionens sida efter domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60).

85 Möjligheten – vilken kommissionen föreslog sökandena i skrivelsen av den 8 juli 2011 – att lämna en bankgaranti då ett överklagande kan komma att aktualiseras, kan inte påverka denna bedömning. En motsatt bedömning innebär nämligen att sådana beslut, när en sådan möjlighet erbjuds mottagarna av kommissionens beslut i vilka en överträdelse av Europeiska unionens konkurrensrätt konstateras och de åläggs böter, ska anses vara av provisorisk eller förberedande art och därför inte kan anses utgöra rättsakter mot vilka talan kan väckas enligt artikel 263 FEUF.

86 Av samma skäl kan den omständigheten att sökandena överklagade domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), inte heller påverka de angripna skrivelsernas verkställbarhet, eftersom nämnda överklagande avsåg domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), och inte de angripna skrivelserna.

87 Vidare är det ostridigt att de angripna skrivelserna antogs efter beslutet i ärendet metakrylater, varför det är svårt att se dem som en förberedande rättsakt inför antagandet av nämnda beslut.

88 Konstaterandet att de angripna skrivelsernas har bindande rättsverkningar kan emellertid inte ensamt leda till slutsatsen att talan i förevarande mål kan tas upp till sakprövning.

89 Det ska vidare undersökas huruvida de angripna skrivelserna var sådana att de kan ha påverkat sökandenas intressen genom att klart förändra deras rättsliga ställning, i den mening som avses i artikel 263 FEUF.

90 Tribunalen kommer i detta syfte att undersöka huruvida de angripna skrivelserna var sådana att de kan ha påverkat sökandenas intressen, genom att klart förändra deras rättsliga ställning, såsom den följde av beslutet i ärendet metakrylater.

91 Det är ostridigt att kommissionen, i beslutet i ärendet metakrylater, ålade Arkema böter på 219 131 250 euro, varav 140 400 000 euro solidariskt med Total och 181 350 000 euro solidariskt med Elf Aquitaine, eftersom deras ansvar för den begångna överträdelsen hade erkänts.

92 Det är även ostridigt att de böter som Arkema och sökandena solidariskt hade ålagts omedelbart och i sin helhet betalades av Arkema efter beslutet i ärendet metakrylater.

93 Vad beträffar det kapitalbelopp som kommissionen krävde att sökandena skulle betala i de angripna skrivelserna, står det emellertid klart att kommissionen, vad beträffar sökandena, nöjt sig med att verkställa beslutet i ärendet metakrylater med anledning av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), och domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250).

94 Som domstolen påpekade innebär nämligen nedsättningen i domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), av det bötesbelopp som Arkema ålades, inte någon förändring av det bötesbelopp som sökandena ålades i beslutet i ärendet metakrylater (domstolens beslut, punkt 25 ovan, EU:C:2012:60, punkt 83).

95 Det går åtminstone att konstatera att de angripna skrivelserna inte påverkat sökandenas intressen, genom att klart förändra deras rättsliga ställning enligt artikel 263 FEUF till följd av beslutet i ärendet metakrylater, vad avser det kapitalbelopp som sökandena avkrävs i nämnda skrivelser.

96 Följaktligen ska talan avvisas, i den del den syftar till ogiltigförklaring av de angripna skrivelserna vad beträffar det kapitalbelopp som sökandena krävdes på.

97 Denna bedömning kan dock inte medföra att talan ska avvisas i sin helhet, eftersom sökandena även har yrkat att de angripna skrivelserna ska ogiltigförklaras i den del kommissionen däri krävde betalning av dröjsmålsränta.

98 Tribunalen framhåller att skyldigheten att betala dröjsmålsränta, i motsats till vad kommissionen har hävdat, inte alls följde av beslutet i ärendet metakrylater eller av domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), lika lite som av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), eftersom Arkema, som en omedelbar följd av nämnda beslut, hade betalat de ursprungliga böterna i sin helhet.

99 Till följd av beslutet i ärendet metakrylater, i dess ändrade lydelse enligt domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), och till följd av domen Total och Elf Aquitaine, punkt 11 ovan (EU:T:2011:250), var sökandena följaktligen inte alls skyldiga att betala dröjsmålsränta, vilket gör att den angripna rättsakten faktiskt ändrade deras rättsliga ställning genom att höja det belopp som sökandena skulle betala enligt beslutet i ärendet metakrylater.

100 Kommissionens argument avseende domstolens beslut, punkt 25 ovan (EU:C:2012:60), kan inte påverka denna bedömning, eftersom domstolen i nämnda beslut avvisade sökandenas yrkande om befrielse från ränta, vilket framställdes inom ramen för deras överklagande, genom att slå fast att ”[d]et är uppenbart att detta yrkande ska avvisas, eftersom det inte avser domen [Total och Elf Aquitaine], utan en skrivelse från kommissionen avseende vilken [sökandena] dessutom har väckt talan [härmed avses förevarande mål]” (domstolens beslut, punkt 25 ovan, EU:C:2012:60, punkt 89).

101 Tribunalen finner följaktligen att talan kan tas upp till sakprövning i den del den avser den dröjsmålsränta som sökandena krävdes på i de angripna skrivelserna.

Prövning i sak

102 Eftersom talan kan tas upp till sakprövning endast i den del som rör den dröjsmålsränta som sökandena krävdes på i de angripna skrivelserna, ska tribunalens prövning i sak endast avse denna ränta.

Parternas argument

103 Till stöd för sitt andrahandsyrkande om ogiltigförklaring, vilket – inom ramarna för den behörighet som tribunalen har – endast avser dröjsmålsränta, har sökandena huvudsakligen åberopat de faktiska omständigheterna i målet och den omständigheten att kommissionen fullt ut förfogade över kapitalbelopp, ränta och verkan av sanktionsåtgärderna.

104 Även om det anses att kommissionen kunde kräva dem på betalning av dröjsmålsränta, kunde denna ränta inte börja löpa förrän efter domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), eftersom kommissionen annars skulle erhålla en obehörig vinst. Sökandena betalade dock utan dröjsmål kapitalbeloppet och utestående ränta till kommissionen.

105 Kommissionen har erinrat om att den i de angripna skrivelserna endast krävde ränta på de återstående belopp som skulle betalas och inte på de belopp som Arkema redan hade betalat slutgiltigt, och att den till Arkema återbetalade det överskjutande beloppet till följd av domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), med tillhörande ränta.

106 Den omständigheten att kommissionen förfogade över hela beloppet fram till dess att åtgärder vidtogs för att följa domen Arkema, punkt 12 ovan (EU:T:2011:251), kan inte befria sökandena från deras skyldighet att betala dröjsmålsränta på de belopp som återbetalades till Arkema.

Tribunalens bedömning

107 Vad beträffar frågan huruvida det finns fog för sökandenas yrkande avseende den dröjsmålsränta som kommissionen krävde i de angripna skrivelserna kan tribunalen inte godta de argument som sökandena anförde i de inlagor som ingavs efter ansökan, särskilt de argument som avser oskälig dröjsmålsränta i deras yttranden avseende kommissionens invändning om rättegångshinder. Dessa argument ska nämligen avvisas, enligt artikel 21 i stadgan för Europeiska unionens domstol, vilken är tillämplig på förfarandet vid tribunalen enligt artikel 53 första stycket i samma stadga, och artikel 44.1 c i tribunalens rättegångsregler, eftersom de inte finns angivna i ansökan (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 14 februari 2005, Ravailhe/regionkommittén, T-406/03, REGP, EU:T:2005:40, punkterna 52 och 53 och där angiven rättspraxis, dom av den 17 september 2007, Microsoft/kommissionen, T-201/04, REG, EU:T:2007:289, punkt 94 och där angiven rättspraxis, och beslut av den 27 mars 2009, Alves dos Santos/kommissionen, T-184/08, EU:T:2009:87, punkterna 18–21).

108 Det ska även erinras om att det följer av rättspraxis att vid beräkningen av dröjsmålsräntan ska den ackumulerade ekonomiska förlusten i sin helhet beaktas, inklusive den del av förlusten som beror på försämrat penningvärde (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2011, Idromacchine m.fl./kommissionen, T-88/09, REU, EU:T:2011:641, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

109 Det framgår även av rättspraxis att kommissionens befogenheter omfattar rätten att bestämma förfallodagen för böterna och från vilken dag dröjsmålsränta ska börja löpa, att fastställa räntesatsen och att besluta om närmare föreskrifter för verkställigheten av dess beslut genom att vid behov kräva att en bankgaranti ställs som täcker böternas kapitalbelopp och ränta. Den fördel som företagen skulle kunna få genom att betala böterna för sent, om en sådan befogenhet inte fanns, skulle nämligen försvaga de sanktioner som kommissionen ålägger inom ramen för sin uppgift att övervaka tillämpningen av konkurrensreglerna (dom av den 14 juli 1995, CB/kommissionen, T-275/94, REG, EU:T:1995:141, punkterna 47 och 48).

110 Tribunalen har även slagit fast att det är berättigat att tillämpa dröjsmålsränta på böter för att undvika att fördragets ändamålsenliga verkan omintetgörs genom ensidigt handlande från de företag som dröjer med att betala de böter som de ålagts (dom CB/kommissionen, punkt 109 ovan, EU:T:1995:141, punkt 48).

111 Härav följer att dröjsmålsränta i allmänhet har som enda syfte att ersätta borgenären för dröjsmålet med betalningen av dess penningfordran, eftersom det alltid medför skada att berövas ett penningbelopp.

112 I förevarande fall är det ostridigt att Arkema betalade de ursprungliga böterna i sin helhet den 7 september 2006, och därmed även för sökandenas räkning, såsom framgår av Arkemas skrivelse till kommissionen den 25 september 2008.

113 I det avseendet kan kommissionen inte med framgång göra gällande att Arkema inte fyllde i tillkännagivandet om gemensam betalning, eftersom bolaget, i skrivelsen av den 25 september 2008, klart meddelade att kommissionen hade ”fått sina anspråk gentemot både [bolaget] och samtliga solidariskt ansvariga medgäldenärer tillgodosedda fullt ut”.

114 Det är även ostridigt att sökandena betalade de belopp som krävdes i de angripna skrivelserna inom de frister som fastställdes av kommissionen.

115 Vidare har det inte under något skede i förevarande mål konstaterats något som helst dröjsmål med betalningen från sökandenas sida.

116 Kommissionen gjorde följaktligen en felaktig bedömning när den krävde att sökandena skulle betala dröjsmålsränta på de böter som ålades i beslutet i ärendet metakrylater.

117 Mot bakgrund av det ovan anförda finner tribunalen att de angripna skrivelserna ska ogiltigförklaras, i den del kommissionen krävde att Elf Aquitaine skulle betala dröjsmålsränta på 31 312 114,58 euro, varav Total hölls solidariskt ansvarigt för ett belopp på 19 191 296,03 euro, och att talan ska ogillas i övrigt.

118 Det saknas följaktligen anledning att pröva yrkandena om ändring i den del de avser den ränta som krävdes i de angripna skrivelserna, och dessa yrkanden ska ogillas i den del de avser de belopp som krävdes som kapitalbelopp, med hänsyn till de överväganden som angetts ovan i punkterna 90–100.

Rättegångskostnader

119 Enligt artikel 87.3 i rättegångsreglerna kan tribunalen, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, besluta att kostnaderna ska delas eller att vardera parten ska bära sin kostnad.

120 I förevarande fall har tribunalen delvis bifallit sökandenas yrkanden.

121 Med hänsyn till omständigheterna i förevarande mål beslutar följaktligen tribunalen att kommissionen ska ersätta två femtedelar av sökandenas rättegångskostnader och bära tre femtedelar av sina rättegångskostnader. Sökandena ska bära tre femtedelar av sina rättegångskostnader och ersätta två femtedelar av kommissionens rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

följande:

1) **Kommissionens skrivelser BUDG/DGA/C4/BM/s746396 av den 24 juni 2011 och BUDG/DGA/C4/BM/s812886 av den 8 juli 2011 ogiltigförklaras, i den del Europeiska kommissionen krävde att Elf Aquitaine SA skulle betala dröjsmålsränta på 31 312 114,58 euro, varav Total SA hölls solidariskt ansvarigt för ett belopp på 19 191 296,03 euro.**

2) **Talan ogillas i övrigt.**

3) **Kommissionen ska ersätta två femtedelar av Totals och Elf Aquitaines rättegångskostnader och bära tre femtedelar av sina rättegångskostnader. Total och Elf Aquitaine ska bära tre femtedelar av sina rättegångskostnader och ersätta två femtedelar av kommissionens rättegångskostnader.**

Prek Labucka Kreuschitz

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 29 april 2015.

Underskrifter